

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції пам'яті почесного професора ТНТУ, академіка НАН України Чумаченка Миколи Григоровича ТНТУ ім. І.Пулюя, (Тернопіль, 21 березня 2012 р.)

УДК 332.122

Ольга Галушак, Євгенія Левченко

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ В УКРАЇНІ

Olga Halushchak, Yevgeniya Levchenko

TRENDS OF MARKET HEATING'S DEVELOPMENT IN UKRAINE

На сьогодні в Україні існує проблема в галузі теплопостачання, обумовлена зростанням цін на ресурси, неспроможністю держави в повній мірі впливати на зростання тарифів в галузі. Економічні реалії в нашій країні, як і в більшості сусідніх держав, мають певну специфіку, що вносить корективи у традиційну діяльність організацій теплоенергетики.

Стан ринку теплопостачання вже протягом тривалого часу (з 1999р.) характеризується періодичною зміною стагнації і падіння виробництва та споживання продукції в системі централізованого теплопостачання міст та хронічної несплати за отриману споживачами продукцію. Загальним трендом слід вважати швидке згортання виробництва теплової енергії централізованими джерелами. Такий стан сектору галузі породжений низкою чинників, серед яких: значне підвищення цін на енергоносії, зокрема природний газ; високий рівень зношення виробничих фондів галузі, і використання застарілого малоефективного обладнання та відсталих технологій, нераціональне використання ресурсів, високі питомі витрати тепла на власні потреби, втрати його в мережах, відсутність мотивації в енергозбереженні (як у виробників, так і у споживачів), недоліки діючої системи ціноутворення, низька степінь розрахунків населення за послуги теплопостачання та ін.

Ефективність ринкової економіки обумовлена, головним чином, вільним ціноутворенням, коливаннями цін на товари під впливом закону попиту та пропозиції, що може мати місце, якщо у споживача є можливість зробити вибір з багатьох пропонованих товарів та послуг, а у продавця - вільно переводити засоби виробництва у ті сфери, де зростає потреба. Однак комунальним підприємствам і, зокрема, тепловому господарству, притаманна природна монополія.

У зв'язку з цим діяльність підприємств теплопостачання потребує ефективного регулювання з боку держави і місцевих органів влади, яке виконано включати:

- формування виробничих та інвестиційних програм на основі перспективних схем теплопостачання міст і населених пунктів;
- щорічне тарифне регулювання з урахуванням скорочення свідомо нераціональних витрат, прозорість формування тарифів;
- проведення моніторингу діяльності підприємств;
- забезпечення обліку і регулювання споживання основних комунальних послуг, що дасть можливість здійснити перехід від оплати за нормативами споживання до оплати згідно з показниками приладів обліку;
- економічно обґрунтований розвиток схем теплопостачання населених пунктів.

Для формування ефективного ринкового механізму функціонування комунальної теплоенергетики необхідно прийняти низку нових законодавчих актів та змін до чинних законів, цільову програму стабілізації роботи та розвитку комунальної теплоенергетики України.